

Kommunfullmäktige

Inrättande av Jobbtorg i Stockholm

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Den föreslagna inriktningen av jobbtorg godkänns.
2. Kommunstyrelsen skall inrätta fem jobbtorg i Stockholm från 1 januari 2008 i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om en instruktion för jobbtorgen.
4. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verkställa kommunfullmäktiges beslut och att besluta om en detaljorganisation.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att teckna erforderliga samverkansavtal.
6. De ekonomiska frågorna med anledning av förslaget behandlas i budget 2008. Eventuella medelsbehov för 2007 behandlas i samband med tertialrapport 2, 2007.

Under förutsättning av kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, beslutar kommunstyrelsen för egen del ge stadsdirektören följande uppdrag:

1. Besluta om detaljorganisation.
2. Genomföra samtliga erforderliga upphandlingar och teckna avtal.
3. Besluta om erforderliga lokalförhyrningar och teckna samverkansavtal.
4. Utarbeta nyckeltal och indikatorer för uppföljning och utvärdering.

Irene Lundquist Svenonius
Stadsdirektör

Carina Lundberg Uudelepp
Biträdande stadsdirektör

Bilagor till ärendet

1. Försörjningsstöd; antal försörjningsstödstagare samt kostnad
2. Flyktingar; antal med introduktionsersättning, kostnader samt grad av självförsörjning
3. Förvärvsfrekvens och förvärvsintensitet
4. Arbetslöshet
5. Utdrag ur länsarbetsnämndens prognos; bristyrken samt flest lediga jobb
6. Uppskattning av presumtiva deltagare på Jobbtorg
7. ”Individens Väg” på Jobbtorget

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har i budget för 2007 givits i uppdrag att genomföra ett särskilt projekt avseende att hjälpa stockholmare från bidrag till arbete. I detta ingår att erfarenheterna från de lokala projekt som genomförts under senare år ska utvärderas och sammanställas. De ska bilda underlag för en samlad policy för stadens arbete med inriktningen att individer ska gå från bidrag till egen försörjning. Här ingår också en särskild jobsatsning som innebär inrättande av jobbtorg. Stadens arbete ska organiseras så att människor som idag behöver försörjningsstöd ska ges bättre förutsättningar och möjligheter att få jobb. En viktig utgångspunkt är att samla arbetsmarknadens aktörer i ett gemensamt arbetssätt för att sänka trösklarna för den arbetssökande att komma i arbete.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår stadsledningskontoret att fem Jobbtorg inrättas från den 1 januari 2008. Syftet med införande av Jobbtorg är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd.

Jobbtorgen ska vara den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för de målgrupper som staden arbetar med. Jobbtorgen ska ha tydligt jobbfokus och ska inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen ska inte ha ansvar för myndighetsutövning.

Målgrupperna föreslås i ett första skede utgöras av

- Alla försörjningsstödstagare som den 1 januari 2008 uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshetsskäl.
- Alla nybesök som från 1 januari 2008 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, och där det finns anledning att utreda den enskildes möjlighet att arbeta helt eller delvis
- SFI – studerande som uppbär försörjningsstöd eller introduktionsersättning
- Vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl utgör hinder att delta på Jobbtorget
- Ungdomar i åldern 16-24 år.

I ett andra steg föreslås att Jobbtorgen utvidgas till att omfatta:

- försörjningsstödstagare som under en tid uppburit försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, och där skäl finns att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis
- insatser för psykiskt och fysiskt funktionshindrade som inte uppbär försörjningsstöd men som får stöd i olika former från stadsdelen, och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Formerna för detta måste övervägas då dessa inte alltid kan förväntas delta direkt i Jobbtorgens olika aktiviteter.

Alla Jobbtorg ska ha ett utbud bestående av:

- Utredning/Kartläggning
- Studie- och yrkesvägledning
- Rådgivning
- Individuell coaching
- Matchning mot befintliga jobb inom näringslivet och i staden.
- SFI-test (som kan utföras på Jobbtorget eller på annan plats)
- SFI kopplad till praktik
- Förberedande insatser som t ex motiverande samtal, gruppsamtal, skriva CV, intervjuträning etc.
- Arbetsträning
- Praktik på olika nivåer – Språk/Introduktionspraktik, praktik som arbetsträning eller praktik som första steget till ett arbete
- Kortare förberedande yrkesutbildningar
- Validering av tidigare yrkeskunskaper och betyg
- Längre anpassade yrkesutbildningar för personer som stått länge utanför arbetsmarknaden och som är berättigade till studiemedel. Detta kan ske inom ordinarie vuxenutbildning med förstärkning av arbetsmarknadsmedel för t ex språkstöd eller anpassad utbildningstid. Samverkan med utbildningsförvaltningen förutsätts.
- Arbetsförmedlingens utbud för dem som är berättigade till detta.
- Olika rekryteringsaktiviteter.
- Starta-eget rådgivning

Olika delar kan tillhandahållas av staden eller annan och alla resurser behöver inte finnas på plats på själva Jobbtorget.

Det är stadens uppfattning att arbetsförmedlingen ska finnas ständigt närvarande på Jobbtorgen. Olika alternativ är tänkbara; att arbetsförmedlingen ingår i Jobbtorg med fullskaleservice, eller att arbetsförmedlingen är närvarande med en del av sin service eller med handläggare för vissa grupper. Pågående omorganisation av arbetsförmedlingen måste avvaktas innan ställning kan tas från myndighetens sida i frågan.

Inriktningen är att även försäkringskassan ska finnas med på jobbtorgen i någon form. Även där måste lösningar sökas utifrån den omorganisation som just nu pågår.

Staden avser att upphandla enskilda anordnare som kan uppfylla kraven på att i de delar staden beslutar, erbjuda människor vägar att komma in på eller återinträda på arbetsmarknaden. Dessa upphandlingar kommer att genomföras under hösten 2007.

De fem Jobbtorgen föreslås geografiskt placeras i Vantör, Skärholmen, Kungsholmen, Kista och Vällingby. Jobbtorgen förutsätts ersätta en del av de verksamheter som hittills bedrivits i stadsdelsnämnderna. Andra verksamheter bedöms initialt behöva fortsätta som hittills.

Jobbtorgen ska organisatorisk placeras under kommunstyrelsens ekonomiutskott där de samordnade besluten och de ekonomiska justeringar som kan behöva göras under året ska beslutas. Beslut om samverkansavtal fattas av kommunstyrelsen.

En samordningsfunktion kommer att inrättas på stadsledningskontoret. Under uppbyggingsåret 2008 placeras hela ansvaret för jobbtorgsorganisationen på stadsledningskontoret. Målet är att inför år 2009 besluta om permanent organisatorisk placering av hela verksamheten.

Budget för Jobbtorgen beslutas i budget för 2008. Principerna för finansiering är att nuvarande medel för arbetsmarknadsinsatser och flyktingmottagning delvis tas i anspråk, samt att tillkommande medel för flyktingmottagning enligt förslag i regeringens vårproposition beräknas kunna tillföras Jobbtorgen. Därutöver beräknas en minskning av försörjningsstöds kostnader med 10% kunna ske som följd av aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Detta grundas på utvärderingar av tidigare genomförda arbetsmarknadsprojekt. Dessa medel tillförs Jobbtorgen.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats i samverkan mellan stadsledningskontoret och socialtjänstförvaltningen. En styrgrupp bestående av individ- och familjeomsorgschefer/ motsvarande från stadsdelsförvaltningarna Kista, Hässelby-Vällingby, Östermalm, Katarina-Sofia och Skärholmen, samt utbildningsförvaltningen och socialtjänstförvaltningen har deltagit i arbetet. Synpunkter har under arbetets gång inhämtats från handläggare inom socialtjänstförvaltningen med samordningsansvar för arbetsmarknadsfrågor, flyktingfrågor och frågor om ekonomiskt bistånd, samt från representanter från stadsdelarna som arbetar med försörjningsstöd, arbetsmarknadsinsatser eller flyktingmottagning.

A. Bakgrund

Ekonomi i landet är god, liksom i Stockholms stad. Arbetslösheten minskar. Tillväxten av nya arbetstillfällen har enligt arbetsmarknadsverket inte varit så stark på många år. Samtidigt finns ett utanförskap för personer som inte finns på arbetsmarknaden och som idag inte kan försörja sig genom eget arbete, men som skulle vilja arbeta. Det kan vara långtidsarbetslösa, unga som varken studerar eller har arbete, långtidssjukskrivna, personer i rehabilitering, förtidspensionärer, flyktingar, enskilda som har problem med miss-

bruk, personer med funktionsnedsättning eller personer som under lång tid varit beroende av försörjningsstöd. Förklaringarna till att de, trots ett gott arbetsmarknadsläge, inte kommer ut på arbetsmarknaden kan vara flera, där så kallad "mismatch" mellan arbets-sökande och lediga jobb kan vara en. Olikhet i uppdrag och regelverk som försvårar samarbetet mellan myndigheter kan vara en annan. Brist på samlad kunskap, avsaknad av gemensamma verktyg och avsaknad av tydliga incitament för samverkan kan vara en tredje. Flyktingar får i vissa fall en alltför dålig eller alltför långsam introduktion. Stödet till den enskilde brister i vissa fall. Det är ett uttalat mål på såväl nationell nivå som på lokal nivå i Stockholm att bryta det utanförskap som detta innebär genom att få människor i arbete.

Staden har under ett flertal år haft som mål att minska kostnaderna för försörjningsstöd. För att åstadkomma detta har stadens socialtjänst och arbetsmarknadsverksamheter försökt organisera verksamheten på ett annorlunda sätt, nya metoder har provats, nya projekt har startats och samverkan med arbetsförmedling och försäkringskassan har utvecklats. Kontakterna med näringslivet har förbättrats i syfte att finna såväl rätt jobb åt rätt person som för att få ökad tillgång till praktikplatser. Nya utbildningsmodeller har provats för personer som inte nås av det ordinarie utbildningsutbudet, och inom SFI. Trots stora ansträngningar står dock fortfarande en stor grupp människor utanför arbetsmarknaden.

Budget 2007

I stadens budget för 2007 är en av utgångspunkterna att "alla som kan arbeta och försörja sig själva - helt eller delvis- på alla möjliga sätt ska hjälpas ur sitt bidragsberoende." Ett antal åtgärder har beslutats, dels i syfte att öka stadens ansträngningar för att medverka till att fler kommer i arbete, dels i syfte att minska kostnaderna för försörjningsstöd.

Riktlinjerna för försörjningsstöd har reviderats under vintern och remissbehandlas under våren/sommaren 2007. Stadsledningskontoret har i sin behandling av frågan tagit upp att riktlinjerna i två avseenden bör bli föremål för ytterligare översyn för att än mer systematiskt uppmuntra till arbete. Det gäller dels frågan om hur staden kan minska marginaleffekterna vid övergång från försörjningsstöd till arbetsinkomster, dels frågan om när bidrag till hyra och bostad ska utgå för personer som söker sig till Stockholm utan att ha bostad och arbete ordnat.

För att öka stadens ansträngningar för att fler ska komma i arbete har i budget för 2007 beslut fattats om att "en jobbgaranti ska införas så att alla som idag är beroende av försörjningsstöd på grund av arbetsbrist ska ges en snabb individuell bedömning och garanteras arbete eller utbildning inom fem dagar. Möjligheten att omvandla försörjningsstöd till lärlingslöner ska utredas. Det är också av stor vikt att staden arbetar aktivt med att kontrollera fusk med försörjningsstöd." Vidare anges i budgeten att "flyktingmottagandet ska förändras i syfte att skapa snabba ingångar till arbetsmarknad och utbildning. Nya invandrare ska erbjudas praktik/jobb kombinerat med svenskundervisning knuten till individens yrkes- eller utbildningsområde".

Kommunstyrelsen har i budget fått i uppdrag att genomföra ett särskilt projekt avseende att hjälpa stockholmare från bidrag till arbete. I detta ingår att erfarenheterna från de lokala projekt som genomförts under senare år ska utvärderas och erfarenheterna sammanstäl-

las. De ska sedan bilda underlag för en samlad policy för stadens arbete med inriktningen att individer ska gå från bidrag till egen försörjning. Här ingår också en särskild jobbsatsning som innebär inrättande av jobbtorg. Stadens arbete ska organiseras så att människor som idag behöver försörjningsstöd för att klara sig ska ges bättre förutsättningar och möjligheter att få ett jobb. En viktig utgångspunkt är att samla arbetsmarknadens olika aktörer i ett gemensamt arbetssätt så att trösklarna kan sänkas för den arbetssökande att komma i arbete.

B. Förutsättningar

Den statliga arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde. Under senare år har dock alltför många kommuner tagit ett större ansvar för genomförande av olika arbetsmarknadsinsatser. Kommunernas intresse i detta är både att fler medborgare i den egna kommunen ska komma ut på arbetsmarknaden och att kostnaderna för försörjningsstödet ska minska. Den statliga arbetsmarknadspolitikens utformning och tillämpning är dock av avgörande betydelse för hur kommunernas insatser ska utformas och riktas. Denna politik är under förändring.

En särskild utredare har haft i uppdrag att belysa frågan om hur fler försörjningsstödstagare kan komma ut i arbete. Utredningen presenterades i januari 2007 ("Från socialbidrag till arbete" SOU 2007:2), och remissbehandlas under våren. Inriktningen i utredningens förslag är att arbetsförmedlingen ska ta ett ökat ansvar för att arbetslösa socialbidragstagare erbjuds stöd och insatser för att snabbare komma ut i arbete och egen försörjning.

Senast 1 januari 2008 kommer ett delvis nytt regelverk för nationell arbetsmarknadspolitik att vara på plats. Detta innefattar även en större omorganisation av arbetsförmedlingen.

I regeringens vårproposition 2007 lämnas förslag på arbetsmarknadspolitikens område som i många delar kommer att få betydelse för kommunerna. Detta kommer att påverka stadens sätt att arbeta, oaktat att stadens ledning beslutat att jobbtorg ska införas. Ett antal av de insatser som föreslås, vänder sig direkt till målgrupper som idag deltar i stadens olika arbetsmarknadsaktiviteter under tiden de uppbär försörjningsstöd eller introduktionsersättning.

- Jobb och utvecklingsgaranti för ungdomar från 1 dec. 2007 som innebär att arbetsförmedlingen ska tillhandahålla särskilda insatser för alla arbetslösa ungdomar som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än tre månader.
- Jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa från den 1 juli 2007 som bland annat omfattar arbetslösa med försörjningsstöd som varit inskrivna 18 månader på förmedlingen
- Instegsjobb för flyktingar under introduktionsperioden som ska kombineras med SFI.

- Försök med Nystartscentra med särskild inriktning på flyktingar där olika statliga myndigheter, socialtjänsten och landstinget förutsätts samarbete under samma tak för att fler flyktingar snabbt ska komma ut i arbete.

Förordningstexter avseende olika insatser beräknas tidigast komma i juni 2007. Tidplanen kan komma att se olika ut för olika insatser.

Ett antal av de personer som berörs av insatserna kommer samtidigt att vara aktuella hos kommunen genom att de uppbär försörjningsstöd, genomgår SFI eller på annat sätt deltar i kommunens introduktionsverksamhet. Nära samverkan mellan staden och arbetsförmedlingen kommer att vara av största betydelse för individen.

Den omorganisation som för närvarande pågår inom arbetsförmedlingen kommer för Stockholms del att påverka förmedlingens kontorsorganisation. Vad detta kommer att innebära för förutsättningarna för samverkan med staden, eller för möjligheter till eventuell samlokalisering av olika verksamheter går för närvarande inte att säga. Förändringsarbetet beräknas pågå under hela 2007. Detta innebär att stadens planering av Jobbtorgen bör ske i nära kontakt med planeringsarbetet för den nya arbetsförmedlingen i Stockholm.

Utvecklingen inom staden

Konjunkturläge¹

Stockholm växer och bygger. Den starka befolkningstillväxten håller i sig efter en inflyttning från övriga landet och utlandet. Bostadsbyggandet ökar.

Staden har den högsta tillväxttakten på drygt fem år och länet ligger kvar på samma höga nivå som de tre senaste kvartalen. Utvecklingen av lönesumman visar på en fortsatt stark tillväxt i Stockholm. Under tredje kvartalet 2006 växte lönesumman med 7,8 procent i Stockholms stad jämfört med tredje kvartalet 2005.

Fler nya företag startas och färre går i konkurs. Under fjärde kvartalet 2006 startades 2 854 företag i Stockholms stad. Det är en ökning med 1,4 procent i staden jämfört med fjärde kvartalet 2005. Motsvarande ökning i länet är 1,8%. Under samma period försattes 478 företag konkurs i Stockholms stad - en minskning med 3,8 %. Motsvarande i länet är en minskning med 4,0 procent.

Prognos avseende arbetsmarknaden i Stockholms län²

Prognosen för arbetsmarknaden i Stockholms län är att den positiva utvecklingen fortsätter under 2007. Det senaste året har sysselsättningen i Stockholms län ökat med 3 procent, vilket innebär att ytterligare 29 000 personer fått arbete. Under tredje kvartalet 2007 beräknas länets sysselsättning passera miljonstrecket och uppgå till 1 007 000 sysselsatta - en ökning med 25 000 personer.

¹ Källa Stockholm Business Region, nyhetsbrev

² Länsarbetsnämnden i Stockholm

Eftersom det är ca en tredjedel av alla jobb som anmäls till arbetsförmedlingarna, är det viktigt att arbetslösa också söker jobb via egna kontakter, bemanningsföretag och arbetsgivarnas webbplatser.

När arbetsmarknaden ser ljusare ut blir det också svårare för arbetsgivarna att rekrytera och allt fler signalerar att de upplever brist på arbetskraft. Bland arbetsgivarna inom näringslivet har 30 % haft svårt att hitta personal det senaste halvåret. Inom den offentliga sektorn är andelen 36 %. Svårast är det att rekrytera personal till industrin, byggbranschen, transportsektorn samt till vård och omsorg.

I *bilaga 5* redovisas länsarbetsnämndens förteckning över aktuella bristyrken i Stockholms län (mars 2007) samt 20 i topplistan över flest lediga jobb (mars 2007) med varaktighet över tio dagar som har anmälts till Arbetsförmedlingen i Stockholms län.

Förvärvsfrekvens (bilaga 3)

Förvärvsintensiteten i Stockholm år 2005 för åldersgruppen 20–64 år var 73,7 %: männen 73,7 % och kvinnorna 73,8 %. Det är en marginell minskning för männen jämfört med året innan, för kvinnorna är värdet oförändrat. Det är stora skillnader mellan stadsdelarna i staden vad gäller förvärvsintensitet. Spännvidden mellan områdena är från 91,4 % i Eneby (Bromma) till 47,6 % i Tensta och 42,7 i Rinkeby. De stadsdelar som haft den lägsta förvärvsfrekvensen under en lång följd av år kvarstår, dvs. Rågsved, Skärholmen, Husby, Tensta och Rinkeby. (Universitet (Östermalm) som innehåller bl.a. studentbostäder har en förvärvsfrekvens på 40,4 %, av förklarliga skäl.)

Arbetslöshet (bilaga 4)

Antalet öppet arbetslösa i Stockholm under mars 2007 var 14 863, vilket utgör 2,8 % av befolkningen i åldrarna 16–64 år. Detta innebär att antalet öppet arbetslösa i Stockholm har minskat med 1 931 personer, 11,5 %, sedan mars 2006. Antalet stockholmare i arbetsmarknadsprogram med aktivitetsstöd har minskat med 30,0 % jämfört med mars förra året. Dessa var nu 3 543 och utgjorde 0,7 % av befolkningen. Dessutom var 1 697 personer sysselsatta i program med annat stöd. Bland ungdomar i åldersgruppen 18–24 år var andelen arbetslösa 2,5 %, 1 606 personer. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar har ökat dramatiskt under 2007, vilket är en konsekvens av att arbetsförmedlingarna minskat eller inte längre anvisar ungdomar till ungdomsprogrammen. För ett år sedan var antalet 1 602, 2,6 %. För personer födda utanför Sverige var arbetslöshetsstalet 5,3 % vilket motsvarar 6 907 personer. Antalet arbetslösa i mars förra året var 6 759, 5,4 %.

Utvecklingen avseende försörjningsstöd (bilaga 1)

Stadens kostnader för försörjningsstöd minskade under perioden 1999–2002 för att sedan öka, främst under perioden 2003–2006. Från 2007 minskar kostnaderna igen. Antalet bidragstagare minskade under åren 2000–2002, ökade något under 2003–2004 för att därefter minska igen från 2005 och framåt.

Flyktingar (bilaga 2)

I bilagan redovisas hur många flyktingar som tagits emot av kommunen mellan 1998 till 2006 och hur många av dessa som blivit självförsörjande under introduktionsperioden. Under 2006 tog staden emot 2155 flyktingar, vilket var en extrem ökning jämfört med tidigare år och som berodde på den tillfälliga asyllagen. Självförsörjningsgraden efter avslutad introduktion har gått från 10 % år 1998 till 45 % år 2006. Att så många blev självförsörjande 2006 beror sannolikt på att många av dem vistats i landet under lång tid, lärt sig språket och arbetat (legalt eller illegalt). Sett till hela perioden 1998-2006 var det 19 % av flyktingarna som blev självförsörjande, vilket är en mer realistisk siffra. Tendensen är att antalet självförsörjande ökar, framförallt från 2005 och framåt. Ökningen sammanfaller i tid med decentraliseringen av flyktingmottagandet. Bortsett från 2006 är det dock fortfarande en låg andel som blir självförsörjande under introduktionsperioden.

Huvudsakliga målgrupper för stadens arbetsmarknadsinsatser

Stadens egna arbetsmarknadsinsatser har hittills i huvudsak vänt sig till försörjningsstödstagare, flyktingar under introduktionstiden, samt ungdomar. Staden tillhandahåller också arbetsmarknadsinsatser av olika slag för psykiskt och fysiskt funktionshindrade. Detta sker i vissa fall i form av daglig verksamhet i stadens regi, men också i form av insatser för att stödja den enskilde till arbete eller praktik på den öppna arbetsmarknaden.

Som stor arbetsgivare har staden därutöver i olika omfattning åtagit sig att genom stadens olika verksamheter erbjuda OSA (offentligt skyddat arbete) praktikplatser eller anställningar med olika former av statligt stöd till arbetslösa inskrivna på arbetsförmedlingen. Detta har också delvis skett som ett sätt för staden att bredda sitt rekryteringsarbete. Uppföljningar visar att ett antal av dem som på detta sätt anvisas ”insatser” också blir kvar inom staden som timanställda, vikarier eller får anställning i staden. Andra har gått vidare till utbildningar inom något av stadens verksamhetsområden. Mot bakgrund av att staden, enligt stadens framtidsutredning, förväntas stå inför framtida rekryteringsbehov samtidigt som konkurrensen om arbetskraften hårdnar i Stockholm, finns det här erfarenheter som kan tas tillvara i ett fortsatt utvecklingsarbete – inte minst för att erbjuda praktik mm för arbetslösa med försörjningsstöd eller introduktionsersättning

Flyktingmottagning

2005 överfördes ansvaret för stadens flyktingmottagande från dåvarande integrationsförvaltningen till stadsdelarna. Stadsdelarna har därmed ansvaret för introduktionen, medan ansvaret att tillhandahålla SFI för flyktingarna liksom tidigare ligger på utbildningsnämnden. Ett av huvuduppdragen till stadsdelarna i samband med decentraliseringen var att stärka arbetslinjen och att öka andelen flyktingar som fick arbete/blev självförsörjande

under introduktionstiden. (Som visats tidigare har också självförsörjningsgraden successivt ökat).

När det gäller SFI har försök med förberedande yrkessvenska och mer yrkesspecifik SFI genomförts med goda resultat.

Idag ställs krav på den enskilde som uppstår introduktionsersättning att delta i heldagsaktiviteter där SFI vanligen utgör en del. Det finns dock fortfarande stora problem för staden att erbjuda en meningsfull heldagssysselsättning med nära knytning till arbetsmarknaden.

Stadens flyktingmottagande har granskats av stadens revisorer. Revisorerna lämnar med anledning av detta ett antal synpunkter avseende bland annat:

- Styrning och kontroll
- Innehållet i flyktingintroduktionen
- Bostadsfrågan för flyktingar
- Redovisning och fördelning av den statliga schablonersättningen
- Stödet till flyktingarna när det gäller att skaffa sig goda språkkunskaper och möjligheter till självförsörjning.

Revisionsrapporten remissbehandlas under våren 2007.

I en färsk rapport från Integrationsverket "Ett förlorat år" konstaterar verket att flyktingmottagningen över landet kännetecknas av misshushållning, dålig myndighetssamverkan och ett fåtal flyktingar med jobb eller godkänt betyg i svenska. Hälften av de nyanlända har inte haft någon kontakt alls med arbetsmarknaden under det första året. 4% hade fått arbetspraktik, 3% arbetsmarknadsutbildning och 6% sin kompetens validerad.

Såväl revisionskontorets som integrationsverkets rapport tyder på att det finns behov av förändringar av det kommunala flyktingmottagandet – främst kanske avseende kopplingen till arbetsmarknaden.

En statlig utredning har fått i uppdrag att göra en översyn av flyktingmottagandet. Utredningen, som ska vara klar sommaren 2008, ska bland annat se över:

- lämplig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, kommuner och andra aktörer för flyktingmottagande och andra insatser för nyanlända,
- den statliga ersättningen för flyktingmottagandet
- individens försörjning under den första tiden efter uppehållstillståndet och om ett statligt ansvar för försörjning bör införas. Utredningen ska vara klar sommaren 2008.

Ungdomar

Ungdomar har hittills varit en central målgrupp i stadsdelarnas olika arbetsmarkandsverksamheter och projekt. Enligt en sammanfattande redovisning av arbetsmarknadspolitikens effekter från IFAU (institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering) framgår att det är svårt att uttala sig om effekterna av olika insatser för ungdomar men att det är viktigt för ungdomars långsiktiga etablering på arbetsmarknaden att den unge inte har långa arbets-

löshetsperioder, att hög sökaktivitet spelar roll liksom att praktik på ”riktiga” arbetsplatser förefaller leda till bättre resultat än andra insatser.

Erfarenheterna från stadens egna projekt visar att intensifierade stöd- och coachningsinsatser med täta individuella kontakter leder till att en stor grupp av de arbetslösa ungdomarna med försörjningsstöd kommer ut i arbete och förmår bryta sitt bidragsberoende.

Det förändrade statliga regelverket avseende arbetslösa ungdomar innebär att tidigare åtgärder för denna grupp ersätts av en särskild jobbgaranti för unga som varit arbetslösa mer än tre månader. I fortsättningen bedöms staden därför främst ansvara för att satsa på:

- att snabbt sätta in insatser för arbetslösa unga försörjningsstödstagare så att de skriver in sig på arbetsförmedlingen, och så att de erbjuds stöd och coaching mm under de tre första månaderna av sin arbetslöshet
- att planeringen för den unge sker i samverkan med arbetsförmedlingen så att inte planeringen ”börjar om” när den unge efter tre månaders arbetslöshet är berättigad till särskilda stödinsatser från arbetsförmedlingen.

Staden har ett lagstadgat uppföljningsansvar för ungdomar som inte går gymnasieskolan upp till att den unge fyller 20 år. Utbildningsnämnden har det operativa ansvaret för att följa upp vilka ungdomar som inte går i gymnasieskolan. När det gäller det lagstadgade ansvaret att erbjuda insatser för ”skolavhopparna” har staden fram till den 30/7 2007 deltagit i en statlig försöksverksamhet med sk Navigatorcentra. Två Navigatorcentra inom staden har erbjudit insatser av olika slag för målgruppen. Från den 1/7 2007 överförs frågorna till utbildningsnämnden. Inom ramen för utbildningsnämndens planerade verksamhet för 2008 kommer ett antal alternativa utbildningsplatser att kunna erbjudas den berörda ungdomsgruppen inom en speciell form av individuellt program. .

Stadens verksamheter

Staden bedriver idag arbetsmarknadsverksamhet på olika sätt:

- Lokala arbetssökarverksamheter. Idag finns särskilt uppbyggda arbetssökarverksamheter som omfattar samtliga stadsdelar i ytterstaden. I innerstaden pågår under 2007 en omorganisation innebärande att stadsdelarna Kungsholmen, Östermalm och Norrmalm kommer att samverka omkring en gemensam arbetsmarknadsverksamhet på Kungsholmen. Södermalm har en egen arbetssökarverksamhet.
- Lokala arbetstränings- och praktikverksamheter finns i flera stadsdelar, dock inte alla. Verksamheterna vänder sig i huvudsak till den egna stadsdelens behov.
- Daglig verksamhet för målgrupper med särskilda behov

Utöver de lokala verksamheterna finns ett antal centrala verksamheter som komplement till de ”basverksamheter” som stadsdelarna byggt upp.

- START – en central arbetstränings- och arbetsprövningsverksamhet inom socialtjänstförvaltningen som säljer platser till övriga verksamheter inom staden.

- Krami/Moa: en arbetssökarverksamhet för personer från kriminalvården. Verksamheten bedrivs och finansieras i samverkan mellan arbetsförmedlingen, socialtjänstförvaltningen och kriminalvården.
- Rekryteringsprogrammet är ett centralt rekryteringsprogram för flyktingar som utgör en del av utbildningsnämndens verksamhet. Programmet tar emot flyktingar från alla stadsdelar. Verksamheten är anslagsfinansierad.
- Stockholm Matchning är ett samverkansprojekt mellan ett stort antal stadsdelar för matchning av arbetslösa försörjningsstödstagare mot behov i näringslivet. Verksamheten har hittills varit projektfinansierad under närmare 10 år.

Utöver dessa etablerade verksamheter bedrivs ständigt ett antal tillfälliga projekt med bland annat EU-finansiering eller annan projektfinansiering. Staden har idag ingen fullständig bild av dessa verksamheter.

Befintliga samverkansformer

För att uppnå målet att fler ska kunna få arbete, och försörjningsstödet minska, krävs samverkan med en rad parter. Staden har hittills på olika sätt arbetat för att etablera samverkansformer med ett antal olika aktörer.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en viktig samverkanspart för staden. Samtliga stadsdelar har samarbete med arbetsförmedlingen, även om omfattningen varierar. Stadens försörjningsstöds- och arbetsmarknadsverksamheter strävar aktivt efter att alla som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska vara inskrivna på arbetsförmedlingen och därmed i princip ha tillgång till förmedlingens olika insatser. Enligt en nationell genomgång är bortåt 60 procent av alla som får försörjningsstöd samtidigt inskrivna hos förmedlingen.

Många sökande med försörjningsstöd är dock i behov av individuellt utformat stöd och motivationsarbete som går utöver vad staden uppfattar att arbetsförmedlingen idag kan erbjuda. I en utvärdering som genomförts av stadens arbetsmarknadsprojekt (AB Effektivitetsrevision; Åke Dahlberg) påpekas att vissa av projekten tangerar eller kanske till och med överskrider gränsen till statens ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt redovisas också att projektledarna anger att detta beror på att man erfarenhetsmässigt vet att hjälpen från arbetsförmedlingen skulle ha dröjt, och dessutom blivit alltför begränsad. Särskilt för personer med försörjningsstöd har staden velat ha en snabbare lösning.

När det gäller arbetslösa med A-kassa har arbetsförmedlingen en viktig kontroll- och uppföljningsfunktion som direkt kan påverka den enskildes rätt till arbetslöshetsersättning. Denna funktion finns inte i förhållande till personer som uppstår försörjningsstöd. Staden uppfattar att detta påverkar arbetsförmedlingens prioriteringar i det dagliga arbetet med olika arbetssökande.

Stadsledningskontoret har tillsammans med länsarbetsnämnden genomfört en enkätundersökning för att ta del av stadsdelarnas och de lokala arbetsförmedlingskontorens uppfattning om vad i dagens samverkan som fungerar respektive inte fungerar och vad som skul-

le kunna bli bättre respektive leda till att enskilda i större omfattning får jobb. Sammanställningen visar bland annat att samarbetet oftast fungerar bra omkring enskilda individer, men att det är beroende av att det finns en etablerad samverkan som inte är personberoende. De inom staden som prövat lokalintegrerad samverkan anser att detta ger den bästa förutsättningen för samverkan. Information om varandras förutsättningar, målgrupper och målsättningar är viktigt för att inte missrikta insatserna eller suboptimera resurserna. Samverkan kring särskilda grupper, ex ungdomar, flyktingar, plus-jobb verkar ha fungerat bra. Gemensamma handlingsplaner för individer är en framgångsfaktor, liksom gemensam syn och delat förhållningssätt.

De brister som finns anknyter till avsaknad av det som ovan anges som framgångsfaktorer. Intressant att notera är att alla stadsdelar anger att de utan större svårigheter kan erbjuda praktikplatser genom de särskilda arbetskonsulenter eller praktikansökningsbyråer de har. Däremot är det svårt att hitta praktikplatser som kan tänkas ge varaktigt arbete i nästa steg. Utveckling av samverkan med näringslivet i dessa frågor är därför av stor betydelse.

Försäkringskassan

Även försäkringskassans regelverk och arbetssätt har stor betydelse för stadens arbete. Även här har de flesta stadsdelar idag en etablerad samverkan i enskilda ärenden och ett antal stadsdelar har etablerade samverkansavtal med försäkringskassan. Behovet av samverkan ökar. Försäkringskassan gör idag regelbundna omprövningar av olika ersättningar och personer som haft ersättning klassas som arbetskapabla och förs över till arbetsförmedlingen. De som inte är berättigade till a-kassa behöver försörjningsstöd. Den gruppen ökar i staden. Samtidigt finns det personer som ansöker om försörjningsstöd som borde vara berättigade till andra ersättningsformer. Utökad samverkan mellan de olika myndigheterna om lämpliga insatser för dessa grupper är nödvändigt. Under 2007 genomgår även försäkringskassan en stor omorganisation vilket innebär att förutsättningarna för framtida samverkansformer just nu är oklara.

Andra aktörer

Det är viktigt att beakta att huvuddelen av de jobb som en arbetssökande i Stockholm får, inte har gått via formell utannonsering eller sökandeprocess. En helt övervägande andel av de nya jobben uppstår i informella processer. Endast ca 30% av de nya jobben går via arbetsförmedlingen. En växande bemannings- och rekryteringsbransch får allt större betydelse i arbetsgivarnas rekryteringsarbete. Viktiga samverkansparter i stadens fortsatta arbete är därför såväl bemanningsbranschen som näringslivet för att identifiera och ta tillvara alla de möjligheter som finns till arbetstillfällen för arbetslösa

Samverkan med näringslivet sker idag dels genom de lokala arbetsökarverksamheterna, genom försörjningsstödsenheterna och i särskilda verksamheter som Stockholm Matching och rekryteringsprogrammet. Samverkan med näringslivet behöver dock utökas på olika sätt – särskilt mot bakgrund av att rekrytering idag sker på många olika vägar. Erfarenheterna från de senaste årens utvecklingsarbete i staden visar att kontakterna direkt med olika arbetsgivare är en framgångsfaktor för att fler med försörjningsstöd ska få jobb.

Inom ramen för främst Stockholm Matchning finns erfarenheter av samverkan med bemanningsföretag som är viktiga att ta tillvara i det fortsatta utvecklingsarbetet i staden. Ett antal stadsdelar anser dock att trösklarna inom bemanningsbranschen hittills varit så höga att huvuddelen av de grupper som staden arbetar med inte kommit ifråga för anställning den vägen. Här behöver således nya samverkansformer utvecklas för att fler ska kunna komma ifråga.

Några stadsdelar har etablerat samverkan med ett antal utbildningsanordnare som tillhandhåller tjänster för att ”rusta” och ibland även matcha arbetslösa mot behov på arbetsmarknaden. Erfarenheterna är att utbildningsföretagen är en viktig aktör för grupper som idag står långt ifrån arbetsmarknaden och som inte utan vidare uppfyller t ex bemanningsbranschens krav.

Erfarenheterna inom staden från samverkan med bemanningsbranschen är hittills sammantaget inte särskilt omfattande. I utredningen ”Från socialbidrag till arbete” redovisas en genomgång av branschen där det bland annat framgår att dessa har en överrepresentation av unga och personer med utländsk bakgrund bland sina anställda, och anser att slutsatsen kan dras att branschen har en potential att erbjuda arbete till personer som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden. En redogörelse från internationella erfarenheter från Tyskland och Nederländerna anser utredningen vidare tyder på att branschen kan ha en större roll att spela än hittills avseende personer som av olika skäl har särskilda svårigheter att få arbete.

Staden samarbetar med /ger stöd till ideella organisationer som genomför arbetsmarknadsinsatser för särskilda målgrupper – ofta grupper som av olika skäl står långt ifrån arbetsmarknaden och som inte kommer ut i arbete genom stadens övriga insatser. Eftersom dessa grupper utgör viktiga målgrupper i stadens arbete, samtidigt som de inte är föremål för insatser från arbetsförmedlingen eller andra aktörer är det viktigt att formerna för denna samverkan ytterligare klargörs och att insatserna ytterligare utvecklas till att bli steg mot den ordinarie arbetsmarknaden – om än på sikt. Exempel på aktörer är t ex Livstycket, Simba. Spånga Blå Band, Basta-kooperativet etc. Finansieringen av verksamheterna sker idag i huvudsak genom föreningsbidrag och projektbidrag. I något fall kombineras anslag med viss intäktsfinansiering.

Tidigare utvecklingsarbete – lärdomar och erfarenheter

Under 2002-2006 har en rad arbetsmarknadsinsatser bedrivits inom staden i projektform. Erfarenheterna av tidigare arbete ska tas till vara i det fortsatta utvecklingsarbetet. Projektet har följts upp och utvärderats på olika sätt både av projekten själva och av utomstående.

Utomstående granskning

Av utomstående rapporter framgår att de kvantitativa resultaten varierar mellan projekten – och att den mest påtagliga orsaken till det verkar vara att man arbetat med olika mål-

grupper. Resultatjämförelser mellan projekt som vänder sig till liknande målgrupper visar på relativt små skillnader i resultat. Resultaten skiljer sig däremot avsevärt om man jämför projekt som vänder sig till olika målgrupper. Bäst kvantitativa resultat har matchningsprojekt medan utbildningsinsatser för personer som står långt från arbetsmarknaden är de projekt som uppvisar ”sämst” kvantitativa resultat. Skillnader i förutsättningarna för olika grupper att komma ut på arbetsmarknaden är stora, och detta slår tydligt igenom i projektens resultat.

Vid en analys av resultat för olika målgrupper framgår tydligt att positiva faktorer som har störst betydelse för oddsen att få ett arbete är ålder och utbildningsnivå.

I genomsnitt av samtliga projekt har ca 35% av de som avslutats från projekten fått arbete och ca 17 % har gått vidare till studier. En jämförelse mellan olika ”projekttyper” visar att i genomsnitt ca 37% som deltagit i lokala arbetsökarverksamheter gått vidare till arbete medan motsvarande siffra för tex. matchningsprojekt är ca 80%.

Kostnaderna för försörjningsstöd för projektdeltagarna hade i genomsnitt minskat med 56% två månader efter avslut i projektet. En ytterligare uppföljning åtta månader efter projektavslut visar att effekterna håller i sig och har förstärkts ytterligare. Även avseende minskat försörjningsstöd finns stora skillnader mellan olika projekttyper. Hänsyn måste också tas till att ett antal av de berörda individerna sannolikt skulle minskat sitt bidragsberoende även utan insatserna.

Utvärderarna påpekar att det finns stora brister i verksamheternas dokumentation om vilken typ av arbete den enskilde fått, vilket gör det svårt att värdera resultatet. En relativt stor andel av deltagarna, 11%, har tex avslutats från projekten utan att avslutsorsak kunnat anges. Ytterligare en brist som utvärderarna påpekar är att projekten inte arbetat med jämförelsegrupper vilket ytterligare försvårar möjligheten att värdera resultat.

Trots de angivna bristerna i underlaget kan dock många positiva resultat av de olika projekten redovisas. När IKE (institutet för kommunalekonomiska studier) i sin utvärdering försöker göra en jämförelse mellan de som genomgått jobbprojekt och en kontrollgrupp som inte har deltagit framgår följande:

”Utfallet under 2005 i deltagar- och jämförelsegruppen har ställts mot varandra. Av deltagarna i de lokala arbetsmarknadsprojekten har mer än dubbelt så stor andel fått arbete under detta år än vad som varit fallet i jämförelsegruppen.” IKE:s beräkningar ger vid handen att kostnaderna för försörjningsstödet i de lokala arbetsökarverksamheterna minskat 28% mer än vad som skulle varit fallet om inga insatser bedrivits. På årsbasis motsvarar detta en minskning av försörjningsstöds kostnader med 85 mnkr för dem som deltagit i projekten.

Mer konkret pekar IKE-rapporten på att anpassning till den lokala arbetsmarknadens behov är mycket viktigt. ”De arbetsmarknadsprojekt, som aktivt strävat efter att knyta kon-

takter med företag med rekryteringsbehov, har likaså varit särskilt framgångsrika vad gäller antalet övergångar till arbete.” ---- i de ungdomsprojekt, som inriktar sig på såväl lärlingsutbildning som praktik, har vidare i regel en stor del av deltagarna fått arbete. De projekt som helt eller delvis givit en grundläggande utbildning, har däremot haft ett lägre utfall än de projekt, som helt varit inriktade på yrkesutbildning eller arbetsträning.”

IKE påpekar också, att för de deltagare i yrkesutbildnings- eller arbetsträningsprojekt som inte fått arbete direkt, förefaller den långsiktiga anställningsbarheten ökat. Detta kan dock inte styrkas i siffror med mindre än att en uppföljning av deltagarna görs vid ett senare tillfälle.

AB Effektivitetsrevision har i sin utvärdering gjort en beräkning av genomsnittskostnader/deltagare men också en genomsnittskostnad/deltagare som fått arbete. Minst kostsamma är insatserna i de lokala arbetsökarverksamheterna som i hög grad är inriktade på att söka jobb. Där uppgår kostnaden/person till 10 000 kronor och till 36 000 per person som fått ett arbete. För de personer som står längst ifrån arbetsmarknaden, och som erbjudits särskilda insatser under en längre tid är kostnaderna högre. Genomsnittskostnaden/person har uppgått till ca 50 000 kronor för personer som erbjudits grundläggande utbildningsinsatser eller som deltagit i särskilda projekt med utbildningsinslag. Kostnaden per person som fått arbete direkt efter insatsen är dock avsevärt högre då en relativt liten andel av deltagarna gått direkt ut i arbete. Även för deltagare i matchningsprojekt är kostnaden relativt hög och uppgår till närmare 70 000 kronor/deltagare och närmare 80 000 kronor per deltagare som fått arbete. I kostnaden ingår då även kortare yrkesutbildningar för deltagarna.

Genomsnittskostnaden för de genuint kommunala projekten (dvs. projekt som inte avser samverkan med länsarbetsnämnden som t ex plusjobb) bedöms för kommunen uppgå till 25 000 kronor/person och till 75 000 kronor/person som fått jobb. I utvärderingen konstateras ”Med hjälp av dessa resurser har drygt hälften av alla deltagare uppnått en lösning i form av arbete eller studier. Hur stor nettoeffekten blir av projekten är svårt att bedöma. Men från samhällsekonomisk synpunkt räcker det, grovt sett, med att deltagarna får jobb en dryg månad, om alternativfallet skulle ha varit arbetslöshet. Från kommunalekonomisk synpunkt torde det röra sig om ett par månader”. Då projekten i många fall riktar sig till personer som står relativt sett långt från arbetsmarknaden gör utvärderingen bedömningen att ”I genomsnitt torde därför lönsamhetskriteriet på att deltagarna får jobb under en eller ett par månader efter projekten vara uppfyllt med god marginal. Till de ekonomiska aspekterna bör också fogas de värden därutöver som individerna upplever av att få ett jobb och känna sig behövda.”

Ett av de dyraste projekten (Praktik- och ungdomsanställningar) har varit föremål för en djupare samhällsekonomisk bedömning som även innefattat en kommunalekonomisk bedömning. Enligt denna analys var projektet, trots höga kostnader, lönsamt för såväl samhällsekonomi som för staden. En viktig förutsättning för denna värdering är att projektet inriktats selektivt, dvs. verkligen omfattat ungdomar som i alternativfallet i betyd-

ligt lägre omfattning skulle fått sysselsättning. En jämförelse med en kontrollgrupp gav vid handen att så var fallet.

Utvärderingen ger alltså vid handen att givet att insatserna riktas till rätt målgrupp och genomförs på ett professionellt sätt så är även kostsamma insatser lönsamma för staden

Utvärderingen påtalar att det vid uppföljning av arbetsmarknadsprojekt är väsentligt att ”..inte bara fokusera på inbesparade medel för försörjningsstöd. Ökade kommunala skatteintäkter är ofta en lika stor eller större intäktspost i arbetsmarknadsprojekt.”

Med utgångspunkt från projektrapporter, uppföljningar, utvärderingar samt intervjuer anger AB Effektivitetsrevision slutligen ett antal egenskaper som utmärker framgångsrika projekt:

- Individuellt arbetsätt.
- Lätt att få kontakt med handläggare som inte har flera arbetssökande än vad som är möjligt att hantera individuellt.
- God information om arbetsmarknaden,
- Tillgång till individuell coachning och studie- och yrkesvägledning,
- Tillgång till en hel kedja av åtgärder beroende på den enskildes situation.
- Dagliga aktiviteter med närvarokontroll under den första tiden på ett arbetstorg.

Erfarenheter inom staden

Under 2006 har ett stort antal chefer, projektledare och handläggare inom försörjningsstöd/arbetsmarknad i Stockholm gemensamt analyserat vad som synes vara de viktigaste erfarenheterna och framgångsfaktorerna från olika verksamheter och projekt. De kom gemensamt fram till följande slutsatser:

- ❖ Det krävs tät samverkan mellan arbetsmarknad och försörjningsstöd. En gemensam värdegrund, välutvecklade metoder och en tydlig ansvarsfördelning är nyckelfrågor.
- ❖ Det måste finnas tydliga mål och vara tydligt hur olika mål förhåller sig till varandra. Ett mål är att minska försörjningsstödet – ett annat är att öka andelen som får arbete.
- ❖ Det krävs hög professionalitet i det grundläggande utredningsarbetet. Bra utrednings- och kartläggningsinstrument behövs. Kunskaper om samtalsmetoder och samtalsmetodik liksom motivationsarbete.
- ❖ Respektfullt bemötande av individen. Individualisera arbetet utifrån olika personers förutsättningar då målgruppen är bred. Förutsättningarna för detta är kopplat till personaltäthet. Ägna mer tid åt de arbetssökande och därmed ge bättre stöd.(I deltagarenkäter som gjorts i ett antal projekt framhåller deltagarna önskan om individuellt stöd.)
- ❖ Verksamheterna ska vara sammansatta av personer med olika bakgrund. Det behövs olika kompetenser i arbetet. Ett framgångsrikt arbete bedrivs bäst om det finns både socialsekreterare, coacher, och lokala studie- och yrkesvägledare i

verksamheten, samt personer som har god kunskap om arbetsgivarnas förutsättningar och synsätt – helst med egen erfarenhet från näringslivet.

- ❖ Omsorgsfull matchning mellan arbetslösa och arbetsplatser är centralt – oavsett om det är matchning till riktiga jobb eller till praktik som ett steg på vägen till jobb. Viktigt är också att kombinera bra matchning med sociala stödinsatser. Återkommande uppföljning och kontakter med handledarna på arbetsplatserna ökar chansen för ett bra resultat.
- ❖ Direkt samverkan med arbetsgivarna. Bättre organisation av samverkan med näringslivet i rekryteringsfrågor.
- ❖ Ansvarsfördelning mellan kommun och arbetsförmedling behöver bli tydligare liksom formerna för samverkan.
- ❖ Staden är, som regionens största arbetsgivare, en viktig aktör när det gäller att t ex erbjuda praktikplatser etc.
- ❖ Nya typer av utbildningar behövs som riktar sig till grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.
- ❖ Stadsgemensamma ”åtgärder” är ett viktigt komplement till det lokala arbetet – ger förutsättningar för individualisering efter den enskildes behov..
- ❖ Det behövs nätverk och samverkan inom staden, och det behövs central samordning av arbetet.

Erfarenheter från forskningen

Den genomgång av utvärderingar omkring effekter av olika arbetsmarknadspolitiska utvärderingar som genomförts av IFAU visar att det är svårt att säga mer precis vad som leder till att enskilda får arbete . En forskningsöversikt inom ramen för utredningen ”Från socialbidrag till arbete” ger dessutom vid handen att det finns mycket få utvärderingar av kommunala arbetsmarknadsinsatser för försörjningsstödstagare, och att de som finns inte tyder på några egentliga effekter. Verksamheter inriktade på aktivt jobbsökande samt insatser som bedrivs på eller mycket nära den ordinarie arbetsmarknaden förefaller ge bäst resultat. I övrigt finns erfarenheter som pekar mot att ett djupare engagemang i varje person ger ett bättre resultat, liksom att praktik och yrkesinriktad utbildning är framgångsrika medel för att enskilda ska komma i arbete.

Internationella trender

Internationellt sett prövas på många håll nya former för att fler, även personer som står längre från arbetsmarknaden, ska få arbete. I såväl Danmark som Norge prövas för närvarande former för omfattande samverkan/samordning mellan statliga och kommunala insatser. I England, Tyskland och Nederländerna finns olika former av ”Jobcenter” där nya verksamhetsformer prövas, bland annat i samverkan med olika privata aktörer. I bl a USA och Australien finns utbyggda former för samverkan med bemanningsbranschen.

Av de rapporter som stadsledningskontoret tagit del framgår följande tydliga trender:

- Tydligt fokus på att hitta nya former för att stödja den enskilde, och samtidigt tydliga krav på den enskilde att själv medverka till att hitta lösningar
- Fler aktörer i insatserna runt den enskilde

- Utveckling av olika ekonomiska incitament för den enskilde att verkligen ta arbete som står till buds

C. Stadsledningskontorets överväganden och förslag avseende Jobbtorg

Mot bakgrund av ovanstående redovisning av bakgrund och förutsättningar för inrättande av Jobbtorg, föreslår stadsledningskontoret att fem Jobbtorg inrättas från den 1 januari 2008.

Syftet med införande av Jobbtorg är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd.

Jobbtorgen ska vara den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för de målgrupper som staden arbetar med. Jobbtorgen ska ha tydligt jobbfokus och ska inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen ska inte ha ansvar för myndighetsutövning.

Stadens målsättning är att på Jobbtorgen ska alla aktörer som kan bidra till att den enskilde finner vägar ut i varaktig egenförsörjning samverka. Stadsdelarna, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, utbildningsanordnare, samt enskilda företag och organisationer som ges i uppdrag att på stadens bekostnad arbeta med enskilda arbetslösa ska på olika sätt finnas representerade eller vara direkt närvarande vid jobbtorgen.

Målgrupper

Målgrupperna föreslås i ett första skede utgöras av

- Alla försörjningsstödstagare som den 1 januari 2008 uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshetsskäl.
- Alla nybesök som från 1 januari 2008 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, och där det finns anledning att utreda den enskildes möjlighet att arbeta helt eller delvis
- SFI – studerande som uppbär försörjningsstöd eller introduktionsersättning
- Vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl utgör hinder att delta på Jobbtorget
- Ungdomar i åldern 16-24 år.

Åldersgränsen 16-24 år motiveras av att även arbetsförmedlingen har ett arbetsmarknadsansvar för ålderskategorin 16-24 år och att samverkan och gemensam planering underlättas av en gemensam åldersgräns. Jobbtorgens insatser för ungdomar ska dels omfatta ungdomar med försörjningsstöd, dels ungdomar som inte påbörjat gymnasiestudier eller som hoppat av gymnasieskolan och som inte deltar i insatser inom utbildningsförvaltningen eller arbetsförmedlingens jobbgaranti för unga, men som bedöms behöva stöd för att få en

sysselsättning, komma ut i praktik, etc. Jobbtorgen, eller något av Jobbtorgen, skulle kunna utvecklas till en arena som speciellt försöker utveckla lämpliga insatser för ungdomar som saknar sysselsättning, som ett led i stadens arbete med att erbjuda insatser enligt intentionerna i det kommunala uppföljningsansvaret. Uppföljningsansvaret som sådant för ungdomarna förläggs dock inte till Jobbtorgen.

Jobbtorgen föreslås också kunna få ansvar för samordning/planering av insatser vad gäller OSA (offentligt skyddad anställning), om detta av hemmastadsdelen bedöms lämpligt.

I ett andra steg föreslås att Jobbtorgen utvidgas till att omfatta:

- försörjningsstödstagare som under en tid uppburit försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, och där skäl finns att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis
- insatser för psykiskt och fysiskt funktionshindrade som inte uppbär försörjningsstöd men som får stöd i olika former från stadsdelen, och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Formerna för detta måste övervägas då dessa inte alltid kan förväntas delta direkt i Jobbtorgens olika aktiviteter.

Målgrupperna kan komma att förändras över tid t ex beroende på förändringar i den statliga arbetsmarknadspolitiken, förändringar i ansvarsfördelning avseende flyktingmottagningen, eller genom samverkansavtal med t ex arbetsförmedlingen omkring insatser för vissa grupper (jämför t ex stadens insatser för plusjobb).

Flyktingmottagning/SFI

Det fortsatta utvecklingsarbetet avseende flyktingmottagningen i Stockholm måste i hög utsträckning koncentreras på att skapa heldagsaktivitet för flyktingar med ett meningsfullt innehåll. Stadsledningskontoret menar att detta ska vara en uppgift för Jobbtorgen. På detta sätt hamnar redan från start fokus i introduktionen på att målet är självförsörjning.

För att öka förutsättningarna att erbjuda heldagsintroduktion föreslås vidare att en särskild form av introduktionspraktik införs med nära koppling till SFI. SFI-undervisningen bör på olika sätt understödja praktiken enligt de modeller som prövats i såväl förberedande yrkessvenska som i den yrkesinriktade SFI som prövats. Praktik och SFI ska samplaneras både av tidsmässiga skäl och av resultatskäl. Introduktionspraktik kan tillhandahållas av utbildningsanordnaren eller av annan.

För att understödja införandet av introduktionspraktik föreslås också att en inventering genomförs av möjligheterna för staden att i sina egna verksamheter, men även i verksamheter som drivs av entreprenörer, tillhandahålla introduktionsplatser.

Frivilligorganisationerna bör ges en utökad roll i flyktingmottagandet genom att erbjudas möjlighet att tillhandahålla praktik eller andra insatser som komplement till SFI i en heldagsaktivitet för nyanlända. Syftet även med denna verksamhet ska dock tydligt vara att skapa förutsättningar för den enskilde att så snabbt som möjligt komma ut arbete.

Det rekryteringsprogram som bedrivs inom utbildningsförvaltningen, och som slussat flyktingar ut i arbete via förberedande yrkessvenska och förberedande yrkesutbildningar bör utgöra en fortsatt gemensam resurs för Jobbtorgen.

Fler aktörer ska genom upphandling få möjlighet att erbjuda en heldag för flyktingar med SFI och arbetspraktik med målet att personer ska få arbete.

Myndighetsutövningen avseende introduktionsersättning för flyktingar ska ligga kvar på hemmastadsdelen, liksom ansvaret för upprättande av introduktionsplaner, hantering av bostadsfrågan och genomförande av samhällsinformation. Detta i linje med att aktiviteter på Jobbtorgen ska ha ett renodlat jobbfokus.

SFI

I linje med ovanstående bör SFI utgöra en väl integrerad del av Jobbtorgens verksamhet – framförallt i de områden där flyktingmottagandet är högt. Därför föreslås att SFI-test i fortsättningen ska kunna genomföras på mer än ett ställe i staden. I praktiken skulle det innebära att SFI-test kan ske på några av stadens Jobbtorg. SFI-testet kan då bli en integrerad del av den större kartläggning/ utredning som görs på Jobbtorget avseende den enskildes tidigare arbetserfarenhet, utbildning etc.

Planeringen av SFI för berörda målgrupper görs på Jobbtorgen – integrerat med planering av övriga aktiviteter för att uppnå en heldagsaktivitet. Upphandlingen av SFI 2008 bör ske på ett sådant sätt att hänsyn tas till att heldagsaktivitet ska erbjudas.

Sammantaget förutsätts således ett mycket nära samarbete mellan utbildningsförvaltningen och jobbtorgsorganisationen.

Initialt föreslås ansvaret för SFI ligga kvar hos utbildningsnämnden, med målet att från 2009 flytta ansvaret för relevanta delar till jobbtorgsorganisationen utifrån vunna erfarenheter från det första året.

Stadens planering kan komma att påverkas av den statliga utredningen om framtida ansvarsfördelning mellan stat och kommun avseende flyktingmottagandet.

Vägen till jobbtorget

Vägen till Jobbtorget går till att börja med via kontakter med hemmastadsdelen. Enskilda medborgare kan således inledningsvis inte själva gå direkt till Jobbtorget. (Detta kan komma att ändras beroende på t ex hur samverkansformerna med arbetsförmedlingen utvecklas).

Enskilda som söker försörjningsstöd tar som tidigare kontakt med sin hemmastadsdel. Hemmastadsdelen gör, liksom idag, den nödvändiga bedömningen av om personen tillhör kommunens/stadsdelens målgrupp. Detta ska Jobbtorgen inte arbeta med. De funktioner

som finns för detta fungerar i huvudsak bra. När den enskilde bedömts tillhöra målgruppen för stadsdelen och för Jobbtorget, ges den enskilde omedelbart en tid där.

Vad ska hända på jobbtorget?

(Jämför ”Individens Väg” bilaga 7)

Jobbtorgen ska vara en plats där individens eget ansvar för sin egenförsörjning och sin framtid är utgångspunkten och där arbetet så långt som möjligt ska ske utifrån den enskildes egen vilja och egna önskemål. Verksamheten ska präglas av engagemang, individuellt bemötande och respekt för den enskilde.

1. När den enskilde kommer till jobbtorget får han/hon en personlig handläggare/coach som följer den enskilde genom olika aktiviteter, och som ansvarar för uppföljning och värdering av olika insatser. En tydlig beskrivning görs av hur systemet för den enskilde kommer att fungera. Den som inte är inskriven på arbetsförmedlingen blir det. De insatser som den sökande kan förvänta sig av jobbtorget beskrivs. Skyldigheten att själv samarbeta och delta i jobbskapande aktiviteter klargörs liksom konsekvenserna av att inte samarbeta. Vilka dessa konsekvenser är, klarläggs i stadens riktlinjer för försörjningsstöd. Grundprincipen är att den sökande är skyldig att ta alla jobb som han/hon har rimliga förutsättningar att klara av. Den som så önskar, t ex flyktingar med utbildning eller yrkeserfarenhet från annat land, ska kunna få sina kunskaper validerade och också få hjälp att upprätta en mer långsiktig plan för att på sikt kunna få arbete inom det område han eller hon själv önskar. Här kan t ex studie- och yrkesvägledning vara av stor betydelse.

För en stor grupp bör tiden på Jobbtorget inledas med eget arbetssökeri, med stöd av coach. Detta kan bedrivas direkt på Jobbtorget, eller när så bedöms lämpligt, hos annan. Efter en given period sker en uppföljning och en eventuell omprövning av aktiviteten. Aktivitetsnivån förändras successivt. Det kan vara motivationsgrupper, arbetsträning, praktik, förberedande utbildning eller annat som erbjuds den enskilde.

2. En kartläggning/utredning startar första dagen när den enskilde kommer till Jobbtorget. Detta sker parallellt med att jobbsökeri, vägledning, samråd, motiverande samtal etc. påbörjats med den enskilde. Planering av aktiviteter sker och en aktivitetsplan upprättas inom 5 dagar för dem som då fortfarande är kvar på Jobbtorget. I kartläggningen deltar de parter som är relevanta i det enskilda fallet. Det kan vara arbetsförmedlingen, försäkringskassan eller olika externa aktörer som medverkar i bedömning och planering för den enskilde. I denna fas ingår vid behov också studie- och yrkesvägledning liksom SFI-test.

Staden är ansvarig för aktivitetsplanen. Den ska upprättas på Jobbtorget i samverkan med den enskilde och godkännas av berörd försörjningsstödsenhet. Detta är viktigt då stadsdelarna har ansvaret för det utbetalda försörjningsstödet. Uppföljning av insatserna ska ske i samverkan mellan jobbtorget och försörjningsstöd, och eventuella förändringar i handlingsplanen ska godkännas av försörjningsstödsenheten.

Så snart den enskilde har en aktivitetsplan ska den sökande påbörja den aktivitet som beslutats i planen. Det kan vara aktiviteter inom kommunen, arbetsförmedlingen eller hos jobb företag/utbildningsanordnare eller annan.

Alla insatser ska vara tydligt beskrivna och avgränsade i tid. Efter avslutad insats ska en uppföljning ske och vid behov nya insatser planeras. En aktivitet ska efter en viss tid ersättas med en annan om den inte bedöms leda till resultat

Målsättningen för varje individ ska vara långvarig anställning, men beroende på den enskildes situation kan praktik, provanställning, vikariat, timanställning/deltid, studier etc. vara steg på vägen.

Aktivitetsplanen bör i normalfallet omfatta högst sex månader. Därefter ska en omprövning av planen ske. Som längst bör en person kunna delta i olika aktiviteter på jobbtorgen under 18 månader. Med det nya statliga regelverk som gäller för långtidsarbetslösa bör personen därefter erbjudas insats inom den statliga jobb- och utvecklingsgarantin. Det sista steget i denna garanti är en varaktig ”samhällsnyttig sysselsättning” som staten ska tillhandahålla.

Bemanning av jobbtorgen

Inledningsvis ska varje Jobbtorg ha en grundbemanning anställd av staden. Medarbetarna ska inom sig besitta olika kompetenser som t ex studie- och yrkesvägledare, coacher, etc.,. Inom jobbtorgen behövs en ”matchningsfunktion” som arbetar direkt med kontakter med olika bemanningsföretag, med det lokala näringslivet och med stadens egna verksamheter. Denna funktion har också nära samverkan med övriga Jobbtorg så att samverkan kan ske över staden omkring utbildningar, rekryteringsinsatser etc. Det innebär att det utbud som skapas på olika Jobbtorg också kan göras tillgängliga för lämpliga individer på andra Jobbtorg.

Utöver grundbemanningen ska externa parter medverka såväl i planeringsfasen som i matchning och i tillhandahållande av olika aktiviteter. Omfattningen av den externa medverkan är beroende av i vilken omfattning olika aktörer kan tillhandahålla tjänster anpassade för stadens målgrupper. Detta bedöms kunna förändras över tid.

Vad ska jobbtorgen kunna erbjuda?

Alla Jobbtorg ska ha ett utbud bestående av:

- Utredning/Kartläggning
- Studie- och yrkesvägledning
- Rådgivning
- Individuell coachning
- Matchning mot befintliga jobb inom näringslivet och i staden.
- SFI-test (som kan utföras på Jobbtorget eller på annan plats)
- SFI kopplad till praktik

- Förberedande insatser som t ex motiverande samtal, gruppsamtal, skriva CV, intervjuträning etc.
- Arbetsträning
- Praktik på olika nivåer – Språk/Introduktionspraktik, praktik som arbetsträning eller praktik som första steget till ett arbete
- Kortare förberedande yrkesutbildningar
- Validering av tidigare yrkeskunskaper och betyg
- Längre anpassade yrkesutbildningar för personer som stått länge utanför arbetsmarknaden och som är berättigade till studiemedel. Detta kan ske inom ordinarie vuxenutbildning men med förstärkning av arbetsmarknadsmedel för t ex språk-stöd eller anpassad utbildningstid. Samverkan med utbildningsförvaltningen förutsätts.
- Arbetsförmedlingens utbud för dem som är berättigade till detta.
- Jobbtorgen ska kunna erbjuda olika rekryteringsaktiviteter. Detta kan ske hos arbetsförmedlingen, hos ett företag eller på plats på Jobbtorget. Tex kan bemaningsföretag eller arbetsgivare inom en viss bransch inbjudas till mindre ”rekryteringsmässor” efter modell som prövats i några verksamheter i staden.
- Starta-eget rådgivning

Olika delar kan tillhandahållas av staden eller annan och alla resurser behöver inte finnas på plats på själva Jobbtorget.

Avseende validering behöver en samordnande funktion finnas för att säkra och utveckla tillgången på godkända valideringsplatser. I detaljorganisationen för Jobbtorgen ska det klarläggas hur detta arbete ska ske, och var det organisatoriskt ska vara placerat.

Bostadsfrågan är central för människor och en lösning måste sökas inom jobbtorgen så att enskilda enkelt kan få information om bostadssituationen på orter där det finns jobb.

Samverkan med hemmastadsdelen

Hemmastadsdelen har, liksom tidigare, ansvaret för myndighetsutövning i form av försörjningsstöd och introduktionsersättning. Som tidigare beskrivits ska hemmastadsdelen godkänna de handlingsplaner som upprättas på Jobbtorgen. Detta för att kunna ta det fulla ansvaret för uppföljningen av försörjningsstödkostnaderna.

Erfarenheterna av det lokala arbetet hittills visar att det av flera skäl är nödvändigt med en mycket nära koppling mellan arbetsmarknadsverksamheter och försörjningsstöd. Ett skäl är att kopplingen mellan individens deltagande i aktiviteter och rätten till försörjningsstödet ska vara tydligt.

Nära samverkan är också nödvändig för att garantera att Jobbtorgen erbjuder insatser för de grupper som har störst behov, och inte primärt för de grupper som har lättast att få arbete. Det finns alltid risk att arbetsmarknadsverksamheter koncentrerar sig på grupper

som lättare kommer ut i arbete och lämnar försörjningsstödsenheterna att själva arbeta med de grupper som står längst ifrån arbetsmarkanden.

Nära samverkan är slutligen nödvändig omkring personer som behöver särskilda stödinsatser p.g.a. t.ex. missbruk samtidigt som arbetsmarknadsaktiviteter pågår.

Det behövs ett kontinuerligt arbete för att utveckla och upprätthålla gemensamma förhållningssätt och gemensam värdegrund mellan Jobbtorgen och försörjningsstödsenheterna.

Staden behöver ta fram lösningar för hur information kan överföras mellan Jobbtorgen och hemstadsdelen.

Samverkan med statliga aktörer

Samverkan med arbetsförmedlingen är central, särskilt för de grupper där det finns stora samarbetsbehov som t.ex. ungdomar och flyktingar. Det är viktigt att staden får ett inflytande i planeringen för dessa grupper även om staten ger insatser av olika slag. Erfarenheter hittills av t.ex. försöksverksamheten med flyktingar visar att samverkansavtal med AF inte räcker. En gemensam planering och ett gemensamt arbete måste finnas. Myndigheterna behöver helt enkelt varandras kompetenser i själva arbetsplaneringen.

Det är stadens uppfattning att arbetsförmedlingen ska finnas ständigt närvarande på Jobbtorgen. Olika alternativ är tänkbara; som att arbetsförmedlingen ingår i Jobbtorg med fullskaleservice enligt den modell som idag finns på Lunda Nova i Spånga-Tensta, eller att arbetsförmedlingen är närvarande med en del av sin service eller med handläggare för vissa grupper. Vad som är möjligt eller inte går inte att säga idag med tanke på de stora förändringar som just nu sker inom arbetsförmedlingen.

Inriktningen är att även försäkringskassan ska finnas med på jobbtorgen i någon form. Även där måste lösningar sökas utifrån den omorganisation som just nu pågår av verksamheten.

Arbetsförmedlingen och försäkringskassan ska i den fortsatta planeringen inbjudas att delta i styrgruppen för Jobbtorg, och diskussioner om samverkansmodeller får föras under 2007 allteftersom förutsättningarna klarnar.

Samverkan med övriga aktörer

Staden avser att upphandla enskilda anordnare som kan uppfylla kraven på att i de delar staden beslutar, erbjuda enskilda vägar att komma in på eller återinträda på arbetsmarknaden. Dessa upphandlingar kommer att genomföras under hösten 2007. Delar som kan ingå:

- SFI och praktik för nyanlända flyktingar och invandrare ska ingå på ett sätt som medger att utbildningsnämndens ansvar för kommande SFI-upphandling/ penginförande kan beaktas samtidigt som upphandlingen för Jobbtorgsändamål kan innefatta tjänsten heldagsverksamhet för enskilda i målgruppen

- matchning mot befintliga jobb
- utbildningsinsatser
- praktikplatsanskaffning
- utredning och rehabiliteringsförslag i samråd med försäkringskassan för sjukskrivna
- bedömningar av arbetsförmåga
- coaching

Alla delar i upphandlingen ska syfta till att den enskilde erhåller varaktiga arbeten eller utbildning. En ersättningsmodell ska tas fram som bygger på stegvis ersättning som skapar tydliga incitament för anordnaren att den enskilde uppnår varaktig egenförsörjning. Sådana modeller finns utarbetade och är prövade.

Bemanningsbranschen och olika utbildningsanordnare ska erbjudas möjligheter att medverka på Jobbtorgen. Formerna för detta kan variera och olika anordnare kan medverka i olika delar av arbetet. Upphandlingarna av olika insatser ska vara målgruppsinriktade utifrån de behov de personer har som förväntas delta på Jobbtorgen.

Organisationer och föreningar kommer att välkomnas som samverkanspartner. De olika företagen och föreningarna kan med fördel använda varandra som underleverantörer av tjänster så att den enskilde upplever en sammanhängande kedja av insatser för att få ett arbete.

Frivilligorganisationerna kan spela en betydelsefull roll inte minst i flyktingintroduktionen. Organisationer kan vidare ta emot praktikanter, fungera som mentorer etc. Redan idag tillhandhåller organisationer olika typer av insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Formerna för samverkan ska ses över. Upphandling eller resultatbaserad ersättning kommer att vara regel.

Avgörande för vad som kan upphandlas respektive inte upphandlas kommer, enligt stadens policy för upphandling och konkurrensutsättning, gränsen för myndighetsutövning och strategisk ledning att vara.

Särskilda insatser i stadens egen regi som t ex rekryteringsprogrammet eller Stockholm Matchning som byggts upp och som kan motsvara de krav som ställs i upphandlingen ska under 2008 verka som sk egen regi och utvärderas på samma sätt som den upphandlade verksamheten, men initialt under 2008 finansieras med anslag. Det bedöms vara av strategisk betydelse att delar av stadens befintliga verksamhet initialt finns kvar för att kontinuitet ska finnas för de som idag är i olika aktiviteter och för att staden ska ha tillräcklig kapacitet under det första/de första åren.

Utöver att upphandla specifika tjänster, ska Jobbtorgen också utveckla samverkan med bemanningsföretagen utifrån det uppdrag de redan har från olika arbetsgivare. Branschen ska alltså erbjudas möjlighet att rekrytera personer via Jobbtorgen. Vidare ska samverkan med näringslivet sökas även på andra sätt.

Avbrott och nystart

Några sökande kommer att avbryta sitt deltagande i olika aktiviteter på jobbtorget med anledning av graviditet, barnledighet eller sjukdom mm. Regelverk för detta, särskilt i förhållande till privata anordnare av olika aktiviteter ska klargöras i samband med att upphandlingsunderlag utarbetas under hösten.

Bedömda konsekvenser för befintliga verksamheter .

I ett första steg av införande av Jobbtorg bedöms direkt påverkan ske på de lokala arbets-sökarverksamheterna. Jobbtorgen bedöms fullt ut kunna ersätta dessa. Under hösten 2007 bör en lösning sökas för hur nuvarande Stockholm Matchning kan ges en roll i direkt anslutning till de olika Jobbtorgen utan att möjligheterna till samverkan över staden går förlorade.

Rekryteringsprogrammet föreslås under 2008 finnas kvar som anslagsfinansierad verksamhet inom utbildningsförvaltningen i en anpassad form och som en gemensam resurs för Jobbtorgen.

Verksamheter/verkstäder för arbetsträning mm bedöms tillsvidare inte påverkas av förslaget på annat sätt än att Jobbtorgen blir en framtida viktig samverkanspart. De verksamheter som idag finns bör dock i ökad utsträckning kunna utvecklas till resurser för hela staden och inte enbart för de stadsdelar där de är belägna. Detta ökar utbudet av arbetsträningsverksamheter för de arbetslösa samtidigt som resurserna utnyttjas på bästa möjliga sätt. Inom ramen för Jobbtorgsorganisationen bör en sådan samverkan kunna utvecklas. Inriktningen bör vara intäktsfinansiering för denna typ av verksamheter.

Livstycket och SIMBA som under lång tid erhållit bidrag från staden för sin verksamhet föreslås initialt under 2008 beviljas fortsatt stöd i omfattning som beslutas i budget för jobbtorgen 2008. Verksamheten bör dock prövas avseende kostnader och resultat mot insatser som kan upphandlas på annat håll för motsvarande grupper med inriktningen att staden inför budget för år 2009 ska ta förnyad ställning till verksamheterna med utgångspunkten att de ska kunna intäktsfinansieras eller upphandlas med avseende på Jobbtorgsverksamheten..

Geografisk indelning

Stadsledningskontoret har övervägt antalet Jobbtorg som bör inrättas. I detta sammanhang har hänsyn tagits till flöden av berörda personer (se bilaga 6), pågående samverkan/uppbyggda samverkansformer mellan stadsdelar, att det ska vara enkelt att ta sig till Jobbtorget samt att de ska erbjuda möjligheter till samverkan och utveckling. Efter överväganden har stadsledningskontoret beslutat stanna vid att föreslå fem Jobbtorg.

Jobbtorgen bör i ett första skede vara stadsdelsanknutna - dvs. att det i första steget inte ska vara fritt för den enskilde att välja Jobbtorg. Detta gäller tills formerna för samverkan

mellan Jobbtorgen och försörjningsstöd blivit så tydliga att det är möjligt att förena samverkan och kontroll med valfrihet för den enskilde.

Jobbtorgen bör dock ha möjlighet att kunna specialisera sig utifrån olika målgrupper som t ex ungdomar eller personer med behov av rehabiliteringsinsatser. Det bör därför redan inledningsvis finnas möjlighet för ett enskilt Jobbtorg att använda sig av tjänster på ett annat Jobbtorg om det bedöms lämpligast för individen. Uppföljningen av dessa insatser sker i samverkan mellan det Jobbtorg som gör insatsen och hemmastadsdelen.

Utifrån att stadsledningskontoret anser det viktigt att ta tillvara och bygga vidare på samverkansformer som redan etablerats mellan stadsdelar föreslås två Jobbtorg i söderort.

Jobbtorg Sydost: Vantör/EnskedeÅrsta, Farsta, Skarpnäck. Jobbtorget föreslås ligga i Vantör.

Jobbtorg Sydväst: Skärholmen, Liljeholmen/Hägersten, Älvsjö. Jobbtorget föreslås ligga i Skärholmen.

I innerstaden etableras redan under 2007 en gemensam arbetssökarverksamhet för stadsdelarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Även Södermalm föreslås föras samman med dessa stadsdelar till *Jobbtorg Innerstaden. Jobbtorget föreslås ligga på Kungsholmen.*

I Västerort har alla stadsdelar idag egna arbetssökarverksamheter. Även här bedöms dock en "regionalisering" av verksamheten rimlig. Hässelby-Vällingby och Bromma har redan idag uppbyggt samarbete bland annat omkring näringslivsfrågor och nyföretagarcentrum. Dessa stadsdelar föreslås föras till *Jobbtorg Västerort. Jobbtorget föreslås ligga i Vällingby.*

Olika överväganden har gjorts avseende Järvafältet. Tensta Rinkeby och Husby har lägst förvärvsfrekvens i hela staden. Detta påverkar på många sätt arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Spånga-Tensta och Kista-Rinkeby har också stadens högsta flyktingmottagande. Till detta kommer en ung befolkning, och ett stort antal arbetslösa ungdomar samt stadens största antal skolavhoppade ungdomar.

Mot bakgrund av att staden för närvarande i andra sammanhang arbetar med gemensamma utvecklingsinsatser för Järva genom t ex Järvalyftet har stadsledningskontoret stannat för att föreslå bildandet av: *Jobbtorg Järva. Jobbtorget föreslås ligga i Kista.*

Resurser till Jobbtorgen

Resurser till Jobbtorgen beslutas i samband med budget 2008. Ett antal principer för finansieringen redovisas nedan.

Kostnader

Kostnaderna avseende stadsgemensamma jobbtorg består framförallt av personalkostnader. Personalstyrka kommer att beräknas utifrån antal ärenden som skall handläggas. Medel förutsätts också finnas för köp av externa tjänster utöver de medel som beräknas avsättas för stadens egen personal.

Medel behöver avsättas för de särskilda insatser som under 2008 ska bedrivas i egen regi.

Vidare behöver upphandling av insatser som ska ges i extern regi göras, vilket förutsätter medel för detta. Upphandlingen ska vidare administreras och följas upp vilket kräver resurser. Dessutom behövs IT- support, administrativa insatser samt chef/chefer för verksamheten.

En noggrann uppföljning/utvärdering av Jobbtorgen och olika insatser knutna till dessa ska ske vilket förutsätter vissa resurser.

Övriga kostnader är framförallt kostnader för hyra för lokaler, inventarier och IT-utrustning.

Finansiering

Enligt utvärderingar som redovisats tidigare i detta ärende finns det skäl att anta att aktiva insatser till personer med ekonomiskt bistånd ger resultat genom en minskning av bidragsberoende. Detta antagande läggs som en förutsättning för finansiering av jobbtorgen. Effektiva jobbtorg antas till en början ge en minskning av personer med försörjningshinder med 10 % varvid en viss del av finansiering kan ske via minskning av budget för ekonomiskt bistånd.

I dagsläget bedriver stadsdelarna till stor del de arbetsmarknadsåtgärder som finns i staden. Många av dessa verksamheter har hittills varit finansierade via projektmedel och olika externa finansiärer exempelvis EU. Viss finansiering utgår genom budgetfördelning. I dagsläget består dock ungefär 50 % av de kostnader som finns för arbetsmarknadsåtgärder av ersättning och handläggning av offentligt skyddade arbeten. Denna del av budgeten fördelas även fortsättningsvis ut till stadsdelarna, men där så överenskomms med jobbtorget förs medel och ansvar från stadsdel till jobbtorget, jfr sidan 20. Övrig del av budgeten för arbetsmarknadsåtgärder beräknas kunna föras över till de stadsgemensamma jobbtorgen. Detta förutsätter att stadsdelarnas arbetsmarknadsinsatser avslutas eller i någon form förs över till Jobbtorgsorganisationen. När det gäller drift av vissa lokala arbetsträningsverksamheter måste en översyn göras av hur dessa finansieras under 2008. Några stadsdelar driver idag verksamheter i egen regi medan andra köper platser internt eller externt. Egenregiverksamheterna bedöms initialt i huvudsak behöva finnas kvar. Ställning behöver tas i budget för år 2008 till om dessa ska överföras till Jobbtorgsorganisationen för att utgöra en gemensam resurs från 2008, eller hur finansieringen annars ska ske.

I de fall EU medel är involverade måste ställning tas till vem som fortsättningsvis ansvarar för projekten och om de ska infogas i de stadsgemensamma jobbtorgen.

Genom att de stadsgemensamma jobbtorgen kommer att ansvara för aktivitetsplan och insatser för arbetsföra vuxna flyktingar skall även en överföring av budget ske avseende detta. I dagsläget får stadsdelarna ersättning utifrån hur många flyktingar de tar emot fördelat på ålder. I stadsdelarnas fördelning ingår även medel för utbetalning av introduktionsersättning. Detta kommer inte att ingå i de stadsgemensamma jobbtorgens ansvar. Därför måste en översyn avseende fördelning av budget för flyktingar ske. I vårpropositionen utlovades också extra stadsbidrag om flyktingarna får godkänt i svenska för invandrare, arbete eller praktik inom det första året de har introduktion. Denna extra ersättning kan tillföras jobbtorgen i form av prestationshöjande medel.

Utöver de resurser som avsätts i budget för införande av Jobbtorg bör möjligheterna prövas att finansiera särskilda utvecklingsdelar med stöd av EU-medel utifrån riktlinjerna bland annat för de nya socialfonderna 2007-2013. Såväl integrationsfrågor som sysselsättningsfrågor och utbildningsinsatser för lågutbildade är prioriterade i de kommande riktlinjerna för projekt inom socialfonden. Mot bakgrund av att olika utvecklingsprojekt bör knytas närmare till stadens allmänna inriktning för arbetet med arbetsmarknadsåtgärder ska under hösten diskussioner föras med ESF-rådet om förutsättningarna för ett samarbete omkring strategiskt viktiga utvecklingsfrågor.

Uppföljning och utvärdering

Staden inför från 1 januari 2008 ett nytt uppföljningssystem för arbetsmarknadsåtgärder och flyktingintroduktion - FLAI. Detta system utgör grunden i uppföljningen av insatserna på Jobbtorgen.

Därutöver krävs ett noggrant arbete för att finna rimliga nyckeltal för verksamheten. Nyckeltalen bör i största möjliga mån vara målgruppsrelaterade. System för en hållbar utvärdering av de verksamheter som finns på jobbtorgen ska tas fram. En gedigen nulägesanalys behöver genomföras så att det finns möjligheter att dra slutsatser för kommande års sannolika justeringar av jobbtorgsverksamheten.

I den utvärdering av arbetsmarknadsprojekt som genomförts under våren 2007 av Effektivitetsrevision AB redovisas ett antal aspekter som bör beaktas i utformningen av framtida uppföljning/utvärdering. Synpunkterna avser följande :

- de variabler som beskriver deltagarnas bakgrund bör utvecklas och preciseras. Detta är viktigt för att kunna bedöma om deltagarnas sammansättning är den avsedda i olika typer av insatser.
- avseende variabeln sysselsättning bör det i framtiden framgå vilken typ av sysselsättning deltagaren fått, dvs. om det är anställning tills vidare, heltid/deltid, anställning med lönesubvention etc.
- det är angeläget med längre uppföljningstider än vad som hittills förekommit, i varje fall för ett urval deltagare

- olika typer av verksamheter, bl a sådana som är av mer resurskrävande art eller handlar om aktiviteter nära gränsen till arbetsmarknadspolitiken, bör också bli föremål för en mer ambitiös effektutvärdering. Den bör också innehålla en kommunalekonomisk och samhällsekonomisk analys.

Huvudmannaskap - Ledning och styrning

Jobbtorgen ska organisatorisk placeras under kommunstyrelsens ekonomiutskott där de samordnade besluten och de ekonomiska justeringar som kan behöva göras under året ska beslutas. Kommunfullmäktige fattar årliga budgetbeslut för jobbtorgen. Beslut om samverkansavtal fattas av kommunstyrelsen.

En styrgrupp inrättas på tjänstemannanivå med representanter för ansvariga stadsdelar, utbildningsförvaltningen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och socialtjänstförvaltningen under ledning av chefen för Förnyelseavdelningen eller den hon utser.

En samordningsfunktion kommer att inrättas på stadsledningskontoret inom Förnyelseavdelningen. Chef för funktionen är chefen för Jobbtorgen som därmed är chef över de fem jobbtorgscheferna, som var och en är ansvarig chef för sin organisation. Under uppbyggingsåret 2008 placeras hela ansvaret för jobbtorgsorganisationen på stadsledningskontoret. Målet är att inför år 2009 besluta om permanent organisatorisk placering av hela verksamheten.

Jobbtorgen är geografiskt placerade och har var sina chefer, men ska ses som gemensamma för hela staden. Detta för att verksamheten under åren kommer att utvecklas och ska kunna nyttjas ur valfrihetssynpunkt för den enskilde och med tanke på den specialisering som med stor sannolikhet kommer att utvecklas.

Ansvaret för den löpande planeringen för respektive jobbtorg åvilar tjänstemannastyrelser för respektive jobbtorg där de stadsdelsnämnder som är anslutna till torget ingår i styrelsen med jobbtorgets chef som ordförande. Beslut fattas enligt sedvanlig delegationsordning alltid av ansvarig chef som också är den som hålls ansvarig för verksamheten. Den lokala organisationen och dess bemanning beslutas om i särskilt ärende.

Till samordningsfunktionen knyts vissa gemensamma funktioner för alla Jobbtorgen som t ex uppföljningssystem.

Frågan om det ansvar som idag åvilar socialtjänstnämnden vad gäller arbetsmarknadsfrågor i sin helhet eller till delar ska flyttas över till den centrala samordningsfunktionen beslutas i samband med budget för år 2008.

Jobbtorgen utgör stadens samlade resurser inom arbetsmarknadsområdet. Kommunstyrelsen övertar funktionen som stadens arbetslöshetsnämnd från socialtjänstnämnden.

Det fortsatta arbetet

I detta ärende klarläggs inte alla frågor rörande jobbtorgen. Utredningsarbetet kommer att fortsätta utifrån vad som anges här eller utifrån det som remisserna ger underlag för. Frågor som behöver fortsatt utredas och fördjupas är detaljorganisation samt regler och riktlinjer för jobbtorgen, precisering av förfrågningsunderlag och upphandling, egenregiverksamhet som ska finansieras, bemanning av jobbtorgen och ingående aktörers mer precisa medverkan, näringslivets samverkan, system för uppföljning och utvärdering, IT-stöd till verksamheterna, lokalfrågor samt anpassning till riksdagsbeslut avseende frågor angränsande till jobbtorgen.

Detta arbete beräknas i olika delar pågå under hela hösten. I budget för 2008 ska dock de ekonomiska förutsättningarna för Jobbtorgen klargöras, liksom eventuella ekonomiska konsekvenser för andra verksamheter.

I anslutning till samverkansfrågorna med övriga statliga myndigheter ska under hösten också frågan om förutsättningarna för finansiell samordning mellan myndigheterna prövas. Frågan har väckts av stadsdelarna i innerstaden och möjligheten bör övervägas att genomföra ett pilotprojekt i dessa stadsdelar.
